

РЕШЕНИЕ

№ 36030

гр. София, 03.11.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 35 състав, в
публично заседание на 15.10.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Петър Савчев

при участието на секретаря Богданка Гешева и при участието на прокурора Яни Костов, като разгледа дело номер **10466** по описа за **2024** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 204, ал. 2 от АПК по иск за присъждане на обезщетение по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ.

Ищецът ЕЛЕКТРОИМПУЛС 2020 ЕООД, ЕИК:[ЕИК], адр. [населено място], [улица], ет. 2 твърди, че е производител на електрическа енергия от слънчева енергия, чрез притежаваната от него фотоволтаична електроцентрала „Поп Груево“ с обща инсталирана мощност 4 905,6 КВтч /ФЕЦ/, находяща се в землището на с Поп Груево, [община], област Д.. Твърди, че ФЕЦ е присъединена към електроразпределителната мрежа на „ЕЛЕКТРОРАЗПРЕДЕЛЕНИЕ СЕВЕР“ АД, ЕИК:[ЕИК] /предходно наименование „Е.ОН БЪЛГАРИЯ МРЕЖИ АД“/, по силата на договор за присъединяване от 22.02.2012 г. Твърди, че ответникът КОМИСИЯ ЗА ЕНЕРГИЙНО И ВОДНО РЕГУЛИРАНЕ, БУЛСТАТ:[ЕИК], адр. [населено място], [улица] не изпълнил задължението си по чл. 31б, ал. 2 от Закон за енергетиката /ЗЕ/ за изменение на определената с Решение Ц-13/30.06.2023 г. на КЕВР средна прогнозна пазарна цена за базов товар за регулаторния период 01.07.2023 г. – 30.06.2024 г. , въпреки, че е било съществено изменение между определената прогнозна пазарна цена за базов товар за този период спрямо постигнатата и прогнозната такава за оставащия срок от периода – над 15 % , съобразно дефиницията на по § 1, т. 16а от ДР на Наредба № 1/14.03.2017 г. за регулиране на цените на електрическата енергия /Наредба № 1/. Като пряка и непосредствена последица от незаконосъобразното бездействие, ищецът претърпял имуществена вреда под формата на пропусната полза – пропуснатото сигурно гарантирано от държавата увеличение на имуществото. Конкретно посочва, че нереализираният държавно гарантиран приход възлизал на 579 454,19 лв. , която сума моли да му бъде присъдена,

ведно със законната лихва, считано от 01.07.2024 г. – дата към която задължението за обезщетение вече било възникнало, до окончателното изплащане на главницата. Моли присъждане на деловодни разноски.

Ответникът по иска го оспорва изцяло и моли да бъде отхвърлен. Претендира деловодни разноски.

Контролиращата страна СГП поддържа становище за неоснователност на иска.

Съдът, като взе предвид твърденията на страните и прецени събраните доказателства, на основание чл. 1, ал. 2 от ЗОДВ във вр. чл. 203, ал. 1 от АПК във вр. чл. 126 и сл. от АПК, приема следното от фактическа и правна страна:

По иска за обезщетение по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ:

Съгласно чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ държавата и общините отговарят за вредите, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност, както и за вредите, причинени от действието на отменени като незаконосъобразни или обявени за нищожни подзаконовни нормативни актове. Съгласно ал. 2, исковете се разглеждат по реда на АПК. Съгласно чл. 205, ал. 1 от АПК, искът за обезщетение се предявява срещу юридическото лице, представлявано от органа, от чийто незаконосъобразен акт, действие или бездействие са причинени вредите. Следователно, за вредите от твърдяното процесно правно бездействие би следвало да отговаря ответника КЕВР, като адресат на законовото задължение по чл. 31б, ал. 2 от Закон за енергетиката /ЗЕ/, срещу която е и предявен искът. Съгласно чл. 4, ал. 1 от ЗОДОВ държавата и общините дължат обезщетение за всички имуществени и неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането, независимо от това, дали са причинени виновно от длъжностното лице. Материално-правните предпоставки на тази претенция са незаконен административен акт или незаконно действие или бездействие – фактическо или правно, както и породени имуществени вреди от него като пряка последица.

В конкретния случай страните не спорят и се установява от материалите по делото, че ищецът е производител на електрическа енергия от слънчева енергия, чрез притежаваната от него фотоволтаична електроцентрала „Поп Груево“ с обща инсталирана мощност 4 905,6 КВтч /ФЕЦ/, намираща се в землището на с Поп Груево, [община], област Д.. ФЕЦ е присъединена към електроразпределителната мрежа на „ЕЛЕКТРОРАЗПРЕДЕЛЕНИЕ СЕВЕР“ АД, ЕИК:[ЕИК] /предходно наименование „Е.ОН БЪЛГАРИЯ МРЕЖИ АД“/, по силата на договор за присъединяване от 22.02.2012 г. Безспорно е, че ответникът КЕВР не изпълнил задължението си по чл. 31б, ал. 2 от Закон за енергетиката /ЗЕ/ за изменение на определената с Решение Ц-13/30.06.2023 г. на КЕВР средна прогнозна пазарна цена за базов товар за регулаторния период 01.07.2023 г. – 30.06.2024 г. , въпреки, че видно от приетата по делото СИЕ /л.л. №№ 603-634/ е било налице съществено изменение между определената прогнозна пазарна цена за базов товар за този период спрямо постигнатата и прогнозната такава за оставащия срок от периода – над 15 % , съобразно дефиницията на по § 1, т. 16а от ДР на Наредба № 1/14.03.2017 г. за регулиране на цените на електрическата енергия /Наредба № 1/. Вещите лица предлагат три различни варианта на изменение на, но и трите са с повече от 15 % /л. № 628/. Правилно е позоваването на ищеца на Директива № 2009/28/ЕО, чиято цел е била да постигне 20 % дял от цялото потребление на енергия от възобновяеми енергийни източници до 2020 г. , като по този начин се удвои целта спрямо 2010 г. Това е наложила повече и по-ясни насърчителни мерки, което довежда до приемането от националния законодател Закон за енергията от възобновяеми източници /ЗЕВИ/ през 2011 г. , чрез който директивата се транспонира. Правилно ищецът посочва, че редакцията на чл. 31 от ЗЕВИ в редакцията към 2011 г. гласи: Чл. 31. (Обн. - ДВ, бр. 35 от 2011 г., в сила от

3.05.2011

г.)

(1)

Електрическата енергия от възобновяеми източници се изкупува от обществения доставчик, съответно крайните снабдители по определената от ДКЕВР преференциална цена, действаща към датата на съставяне на констативен акт за завършване изграждането на енергийния обект съгласно чл. 176, ал. 1 от Закона за устройство на територията. (2) Електрическата енергия от възобновяеми източници по ал. 1 се изкупува въз основа на сключени дългосрочни договори за изкупуване за срок от: 1. двадесет години - за електрическата енергия, произведена от геотермална и слънчева енергия, както и за електрическата енергия, произведена от биомаса; 2. дванадесет години - за електрическата енергия, произведена от вятърна енергия; 3. петнадесет години - за електрическата енергия, произведена от водноелектрически централи с инсталирана мощност до 10 MW, както и за електрическата енергия, произведена от други видове възобновяеми източници. В изпълнение на закона, безспорно е, че 20.11.2012 г. ищецът е сключил с „ЕНЕРГО-ПРО ПРОДАЖБИ“ АД, ЕИК:[ЕИК] Договор № 313/2012 г. за изкупуване на електрическа енергия, произведена от възобновяем енергиен източник. Безспорно е, че съгласно чл. 16 от посочения договор, „ЕНЕРГО-ПРО ПРОДАЖБИ“ АД, ЕИК:[ЕИК] е било задължено да изкупува по преференциални цени електрическата енергия, произведена от притежаваната от ищеца ФЕЦ. Тази преференциална цена е била 237,05 лв. / МВтч без ДДС, съгласно Решение № Ц-18/28.06.2012 г. на ДКЕВР /решението е в сила към датата на въвеждане на ФЕЦ в експлоатация – 02.07.2012 г./ . Според чл. 2, ал. 1 и ал. 2 от Договора за изкупуване и в съответствие с чл. 31, ал. 4 от ЗЕВИ, договорът е за срок от 20 г. , като посочената цена не може да се изменя през този срок. Правилно е позоваването на ищеца, че през 2018 г. се предприемат стъпки към либерализация на електроенергийния пазар – законодателят приема изменения и допълнения на ЗЕ, според които съществуващите до този момент договори за изкупуване се прекратяват и се заместват от нова схема за компенсиране – договори за компенсиране с премии, но при запазване на гарантираната на инвеститорите преференциална цена. Последното е особено съществено, доколкото то запазва предвидения и очакван приход за инвеститора. Премии, които следва да заместят гарантираната преференциална цена за този кръг производители на електрическа енергия от ВЕИ се определят ежегодно от КЕВР до 30 юни – като разлика между определената до влизане на този закон в сила преференциална цена, съответно актуализираната преференциална цена на обекта, и определената за този период средна прогнозна пазарна цена за електрическа енергия, произведена от ВЕИ, в зависимост от първичния енергиен източник . чл. 21, ал. 1, т. 8б във вр. чл. 33а, ал. 2 във вр. чл. 36и, ал. 5 от ЗЕ. Така режимът на преференциални цени на изкупуване, приет със ЗЕВИ от 2011 г. е отменен за производители на електрическа енергия от ВЕИ с инсталирана мощност от 4 MW и над 4 MW, като въведените премии следва да се изплащат по договорите за компенсиране с премии до края на срока, за който е бил сключен договора за задължително изкупуване по стария законодателен режим. Така, фактически, при новата схема на подпомагане, гарантираната от държавата преференциална цена се запазва, както и срокът на действие на схемата, но за да бъде постигната гарантираната преференциална цена, съответният производител продава на свободния пазар и получава разликата между пазарната цена и преференциалната цена под формата на премия. Доколкото пазарната цена се определя като средна прогнозна пазарна цена от КЕВР ежегодно за всеки предстоящ регулаторен период, от съществено значение за постигане целите на схемата и гарантиране на преференциалната цена, е тази средна прогнозна пазарна цена да отговаря на реалните пазарни нива и съответно, ако не отговаря, да се изменя своевременно. Безспорно е, че предвид тези законодателни изменения, 31.10.2018 г. , ищецът е сключил с Фонд „Сигурност на електроенергийната система“ Договор № ВЕИ-21/31.10.2018 г. за компенсиране с премии. Съгласно този договор, размерът на премията се

определя от КЕВР по реда на § 68, ал. 2 ЗИД на ЗЕ – ежегодно до 30-ти юни като разлика между определената преференциална цена /за ищеца тя е 237,06 лв./МВтч без ДДС/ и определената за този период прогнозна цена за електрическа енергия. Посочено е, че КЕВР при необходимост изменя определената премия за МВтч електрическа енергия, не по често от веднъж на 6 месеца при условията на чл. 31б, ал. 2 от ЗЕ. Правилен е доводът на ищеца, че до 12.10.2023 г. разпоредбата на чл. 31б, ал. 2 от ЗЕ предвижда, че КЕВР „може“ при необходимост да измени определените премии, но не по-често от веднъж на 6 месеца, при условие, че е налице съществено изменение между определената прогнозна пазарна цена за базов товар за този период спрямо постигнатата и прогнозната такава за оставащия срок от периода на организиран борсов пазар на електрическа енергия. Следователно, правилен е доводът на ищеца, че към момента на приемане на Решение № Ц-2/01.01.2022 г. на КЕВР, за комисията е съществувала възможност за изменение размера на определените премии при съществено изменение между определената прогнозна пазарна цена за базов товар за този период спрямо постигнатата и прогнозната такава. От 13.10.2023 г. е налице законодателна промяна на чл. 31б, ал. 2 от ЗЕ, като съгласно новия текст КЕВР „изменя“ определените премии, но не по-често от веднъж на 6 месеца, при условие, че е налице съществено изменение между определената прогнозна пазарна цена за базов товар за този период спрямо постигнатата и прогнозната такава за оставащия срок от периода на организиран борсов пазар на електрическа енергия. С Решение № Ц-13/30.06.2023 г. на КЕВР е определена прогнозната пазарна цена по групи производители в зависимост от първичния източник за процесния период 01.07.2023 г. – 30.06.2024 г. , прилагайки различен групов коефициент върху определената средна прогнозна пазарна цена за базов товар в размер на 256,37 лв./МВтч, прилагайки групов коефициент 0,97619. Основателни са твърденията на ищеца, че още през първите месеци на процесния регулаторен период 01.07.2023 г. – 30.06.2024 г. е станало ясно, че определената прогнозна средна пазарна цена за базов товар от КЕВР не съответства на реалната цена на пазара. Това е така, доколкото вече се посочи по-горе, че видно от приетата по делото СИЕ /л.л. №№ 603-634/ е било налице съществено изменение между определената прогнозна пазарна цена за базов товар за този период спрямо постигнатата и прогнозната такава за оставащия срок от периода – над 15 % , съобразно дефиницията на по § 1, т. 16а от ДР на Наредба № 1/14.03.2017 г. за регулиране на цените на електрическата енергия /Наредба № 1/. Вещите лица предлагат три различни варианта на изменение на, но и трите са с повече от 15 % /л. № 628/. Ето защо, към 01.01.2024 г. – 6 месеца след последното определяне на нивото на премиите с Решение № Ц-13/30.06.2023 г. на КЕВР, по силата на новата редакция на чл. 31б, ал. 2 от ЗЕ, за Комисията е възникнало задължение да установи, че е налице съществено изменение между определената прогнозна пазарна цена за базов товар за този период спрямо постигнатата реална пазарна цена на електрическа енергия, произведена от слънчева енергия. Към този момент е налице такова изменение и спрямо прогнозната цена за оставащия период 01.01.2024 г. – 30.06.2024 г. , съгласно фючърсите за българския пазар на Европейската енергийна борса /EEX/ за Q1 и Q2 /първо и второ тримесечие/ за 2024 г. , които са обсъдени от горецитираната експертиза. Въпреки възникналото задължение за КЕВР, безспорно е, че решение за изменение на средната прогнозна пазарна цена по Решение № Ц-13/30.06.2023 г. на КЕВР и съответно за изменение на премиите, Комисията не е издала.

При гореустановените факти, основателни са доводите на ищеца за наличието на пряка причинно следствена връзка между незаконосъобразното бездействие на КЕВР и претърпените вреди, за размерът на които съдът ще изложи съображения по-долу. КЕВР е компетентният административен орган със задължението да определя размера на премиите по схемата за компенсиране с премии, като техният размер следва да компенсира разликата между

преференциалната цена, която е определена за производителя и му е гарантирана от държавата, и реалната пазарна цена, която се постига на свободния пазар. Именно неизпълнението на КЕВР на законово вмененото му задължение, ограничава възможността на ищеца да получи разликата до държавно-гарантираната му цена, което е и неговата вреда под формата на пропусната полза – нереализиран актив в имуществото му. Ето защо, правилен е доводът на ищеца, че в процесния случай е налице пряка причинно-следствена връзка между неиздаването на акт по чл. 31б, ал. 2 от ЗЕ и пропуснатите ползи на ищеца. По-горе вече се посочи, че най-ранната дата, на която е възникнало задължението на КЕВР за корекции на премиите по чл. 31, ал. 2 от ЗЕ е 01.01.2024 г. , поради което нереализираните процесни вземания на ищеца са за остатъка на регулаторния период – от 01.01.2024 г. до 30.06.2024 г. Този извод се налага и от граматическото тълкуване на разпоредбата на чл. 31б, ал. 2 от ЗЕ – посочва се, че изменението се прави за „оставащия срок от периода“. Изчисляването на тази корекция е изключително експертен въпрос, тъй като се съобразяват различни икономически фактори и прогнозни стойности на цената на електрическата енергия. Приетата по делото СИЕ /л.л. №№ 603-634/ съобразява тези фактори, отнася ги към реализираните приходи от продажба на електрическа енергия от ищеца за процесния период и предлага три варианта за стойност на пропуснатата полза – 122 431,67 лв. , 147 140,71 лв. и 166 227,15 лв. Съдът приема последната стойност, доколкото тя е изчислена по разглежданата с решението методика по корекция на компенсаторните премии за продадена електрическа енергия от ищеца от ВЕИ, най-голяма по размер и осигурява най-пълно гарантираната от Държавата цена за продадена електрическа енергия от ВЕИ на ищеца. В експертизата не е изложено предимство за някоя от трите стойности, и трите се предлагат като такива, изчислени по закона, поради което съдът приема най-голямата, като еманация на държавната политика за насърчаване на използването на енергия от ВЕИ, за което в началото на решението се изложи преглед на историческото развитие на законодателството.

Предвид всичко изложено до тук, искът по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ следва да се уважи до размера от 166 227,15 лв. и отхвърли в останалата част до пълния пердявен размер от 579 454,19 лв. Върху присъжданата главница следва да се присъди и законна лихва до окончателното изплащане на сумата, считано от датата на завеждане на исковата молба – 23.10.2024 г. , а не от претендираната дата 01.07.2024 г. В този смисъл са задължителните указания до съдилищата за началния момент на лихвата за забава върху обезщетения от незаконни административни актове, дадени в т. 4 от Тълкувателно решение № 3 от 22.04.2004 г. на ВКС по тълк. гр. д. № 3/2004 г. , ОСГК.

На основание чл. 143, ал. 1 от АПК, на ищеца следва да се присъдят деловодни разноски в размер на 9 008,33 лв. за ДТ.

На основание чл. 143, ал. 3 от АПК, на ответника следва да се присъдят деловодни разноски в размер на 285,47 лв. за възнаграждение за юрисконсулт на база от 400 лв.

На основание чл. 9а, ал. 2 от ЗОДОВ във вр. чл. 143, ал. 1 във вр. чл. 144 от АПК във вр. чл. 77 от ГПК ответникът следва да бъде осъдена да заплати на АССГ сумата от 1 092,92 лв. за експертиза.

На основание чл. 9а, ал. 2 от ЗОДОВ във вр. чл. 143, ал. 3 във вр. чл. 144 от АПК във вр. чл. 77 от ГПК ищецът следва да бъде осъдена да заплати на АССГ сумата от 2 716,94 лв. за експертиза.

Прилагайки чл. 143, ал. 1 от АПК, съдът взема предвид, че минимумът по чл. 8, ал. 1 във вр. чл. 7, ал. 2, т. 2 от Наредба № 1 за възнаграждения за адвокатска работа е 27 033,62 лв. – повече от платеното от ищеца адвокатско възнаграждение от 27 000 лв. Конкретното дело е с относително висока правна или фактическа сложност и е приключило в 4 открити съдебни заседания при изслушана

изключително експертна комплексна експертиза по въпроси и на двете страни, изложена в около 31 страници. Съдът приема, че фактическата и правна сложност на делото е от естество, така че на адвоката на ищеца да се присъди платеното, което е по-малко от минимума по Наредбата. За да процедира така, настоящият състав взема предвид, че с решение от 25 януари, 2024 г. по дело **С-438/22**, "Ем акаунт БГ" ЕООД, ECLI: EU: C: 2024: 71, Съдът на ЕС постанови, че член 101, параграф 1 ДФЕС във връзка с член 4, параграф 3 ДЕС трябва да се тълкува в смисъл, че ако установи, че наредба, която определя минималните размери на адвокатските възнаграждения и на която е придаден задължителен характер с национална правна уредба, противоречи на посочения член 101, параграф 1, националният съд е длъжен да откаже да приложи тази национална правна уредба по отношение на страната, осъдена да заплати съдебните разноски за адвокатско възнаграждение, включително когато тази страна не е подписала никакъв договор за адвокатски услуги и адвокатско възнаграждение. Националният съд не следва да се считан обвързан от минимални размер на разноските, изчислени съобразно минимума по Наредба № 1/2004 г, предвид антиконкурентна същност на подзаконовия акт. Във връзка с това и отчитайки свободата на договаряне, съдът не установява данни относно начина на определяне себестойността на претендираните разноски за оказаната услуга, позволяващи му да квалифицира същата като свободно договорена на базата на ясно установена стойност на положеният труд и отношения между страните по упълномощителна сделка във връзка с осъществяването поцесуално представителство. Още повече, при установената ниска фактическа и правна сложност на делото. Националният съд не следва да се считан обвързан от минимални размер на разноските, изчислени съобразно минимума по Наредба № 1/2004 г, предвид антиконкурентна същност на подзаконовия акт. На база на изрично постановеното от СЕС, подобен автоматизъм изключващ свободата на договаряне не обосновава сам по себе си законосъобразност и основателност на една претенция за разноски. В този смисъл съдът следва да откаже да приложи съответните норми на Наредба № 1/2004 г. и да приеме, че всеки подход рефериращ към подобен подзаконов нормативен автоматизъм е антиконкурентен и неприложим. Водещото за съда, при тези данни по делото, за да определи възнаграждение от по по минимума – 27 000 лв. , е стойността на труда на адвоката на база на фактическата и правна стойност на делото.

Въз основа на гореизложеното, съдът

Р Е Ш И :

ОСЪЖДА ответника КОМИСИЯ ЗА ЕНЕРГИЙНО И ВОДНО РЕГУЛИРАНЕ, БУЛСТАТ:[ЕИК], адр. [населено място], [улица] да заплати на ищеца ЕЛЕКТРОИМПУЛС 2020 ЕООД, ЕИК:[ЕИК], адр. [населено място], [улица], ет. 2, на основание чл.1, ал. 1 от ЗОДОВ, сумата от **166 227,15 лв.**, ведно със законната лихва, считано от датата на подаване на исковата молба - 23.10.2024 г. ,

до окончателното изплащане на сумата, като **отхвърля** иска в останалата част до пълния предявен размер от 579 454,19 лв.

ОСЪЖДА ответника КОМИСИЯ ЗА ЕНЕРГИЙНО И ВОДНО РЕГУЛИРАНЕ, БУЛСТАТ:[ЕИК], адр. [населено място], [улица] да заплати на ищеца ЕЛЕКТРОИМПУЛС 2020 ЕООД, ЕИК:[ЕИК], адр. [населено място], [улица], ет. 2, на основание чл. 143, ал. 1 от АПК, сумата от 9 008,33 лв. деловодни разноски.

ОСЪЖДА ищеца ЕЛЕКТРОИМПУЛС 2020 ЕООД, ЕИК:[ЕИК], адр. [населено място], [улица], ет. 2 да заплати на ответника КОМИСИЯ ЗА ЕНЕРГИЙНО И ВОДНО РЕГУЛИРАНЕ, БУЛСТАТ:[ЕИК], адр. [населено място], [улица], на основание чл. 143, ал. 3 от АПК, сумата от 285,47 лв. деловодни разноски.

ОСЪЖДА ответника КОМИСИЯ ЗА ЕНЕРГИЙНО И ВОДНО РЕГУЛИРАНЕ, БУЛСТАТ:[ЕИК], адр. [населено място], [улица] да заплати на АССГ, на основание чл. 9а, ал. 2 от ЗОДОВ във вр. чл. 143, ал. 1 във вр. чл. 144 от АПК във вр. чл. 77 от ГПК, сумата от 1 092,92 лв. деловодни разноски.

ОСЪЖДА ищеца ЕЛЕКТРОИМПУЛС 2020 ЕООД, ЕИК:[ЕИК], адр. [населено място], [улица], ет. 2 да заплати на АССГ, на основание чл. 9а, ал. 2 от ЗОДОВ във вр. чл. 143, ал. 3 във вр. чл. 144 от АПК във вр. чл. 77 от ГПК, сумата от 2 716,94 лв. деловодни разноски.

Решението подлежи на обжалване от страните, пред Върховен административен съд, в четиринадесетдневен срок от съобщението, че е изготвено.